

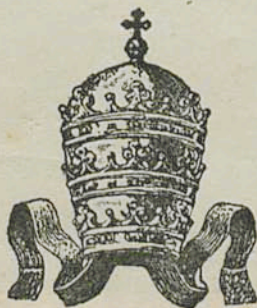
5a 81274

WYDAŃNIE „BIEŁARUSA“ № 7.

Żyćcio

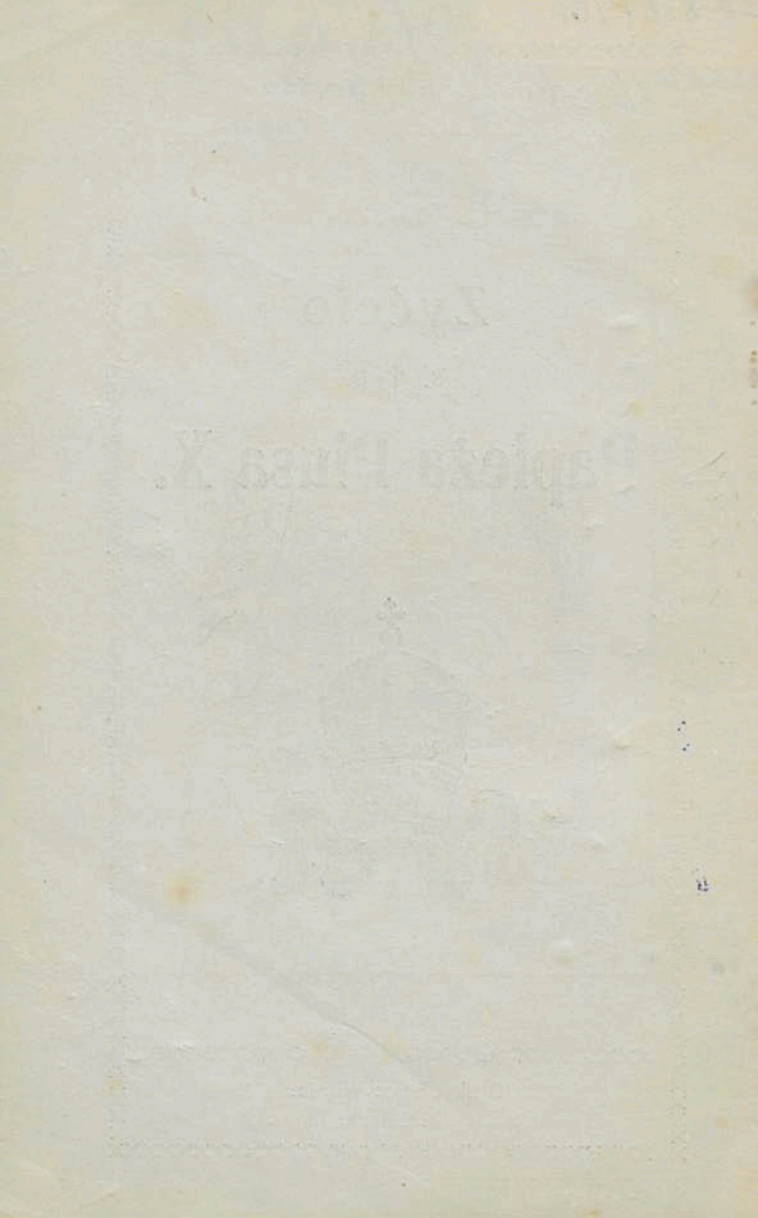
s. † p.

Papieża Piusa X.

Druk „Znicz Wilnia.
1914 h,

5a 81274
6 Mp 259

Ба 812748р

Ба 81274

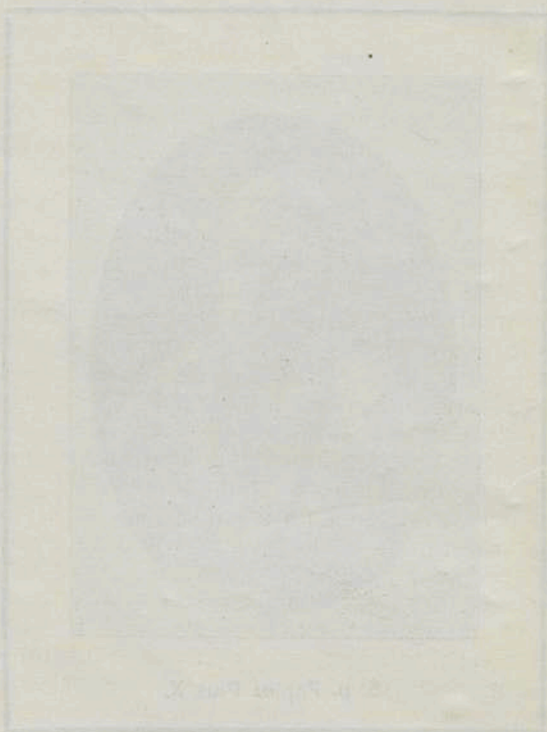
Бел. адзед
1994

Ś. p. Papież Pius X.

000000

09 20 09

† Ś. p. Papież Pius X.

Wialiki bohaborońscij i cnotami Papież Pius X pryjszoŭ na świet u miasteczku Rieze ũ Italii 2-ha czerwienia 1835 hodu. Baćki jaho Sarto byli prostyja sielanie, biednyja na dastatki ziemskija, ale bahatyja ũ cnoty światyja, katoryja ad pierszych dzion żyćcia zaszczepliwalii ũ dziciaczy rozum synka ich, katoramu na chroście światym dali imie Jazepa. Dyk Jazepka ad dziacinstwa żyŭ wielmi prykładna i adznaczaŭsia niazwyczajnaj paboźnaścij.

Nie pakinuli baćki Jazepu, ani jakaj sławy ziemskaj ani bahaćcia, za czym świet wielmi haniajecca, ale ũpaili ũ jaho serce chryścijanskija cnoty, paboźnaść, miłaść bliźniaho, czystatu abyczajaŭ, szto i wywyższyło jaho aź na stalicu Apostalskuj i nadzieło na jaho haławu papieżskuju tyjaru (patrojnuju karonu) a wieryć treba, szto pa śmierci ũzłoże jamu karonu wiecznej chwały ũ niebie. Jak byŭ małym spaŭniaŭ chatnija roboty i pašwiŭ husi, a pry tym chadziŭ da szkoły, jakaja była ũ henym miasteczku. Tut pakazałasja jaho wialikaja zdolnaść da nawuki, na szto zwiarnuli ũwahu

baćkoŭ i tyja, jak tolki skonczyŭ Jazep szkołku ŭ Rieze posłali jaho ŭ himnaziju ŭ Kastelfranko. Trudna było baćkom wuczyć syna, bo nia mieli patrebnych hroszy, ale pry pomaczy Bożaj usio pieramaħłosia i Jazep konczyŭ himnaziju, dy, czujuczy poklik da stanu duchoŭna-ho ŭstupiŭ u seminaryju ŭ Padwie.

Wialikaja zdolnaść i niezwyčajnaja paboźnaść Jazepa Sarto zwiarnuli na jaho ŭwahu miejscowaho Biskupa ks. A. Farina, katory jak tolki skonczyŭ jon nawuki, chacieŭ zrabieć profesaram u Seminaryi. Ale Jazep raskazaŭ biskupu, szto najharaczejszym jaho żadańniem jość służyć Bohu pracujuczy dla bratoŭ swaich u wiosce, dzie jak jamu zdajec-ca, jość wialikaje pole da pracy. Wy-słuchaŭszy hetaho biskup zhadziŭsia z Jazepam i wyświanciŭszy jaho na ksian-dza 18-ho wiereśnia 1858 h. naznaczyŭ na wikaraho ŭ Tombolo. Tam ks. Sarto z pierszych dzion paciaħnuŭ da siabie sercy paboźnych sielan i z wialikim dla ich pażytkam pracawaŭ u henaj parach-wii praz 7 hadoŭ.

Pośla hetaho naznaczany byŭ ks. Jazep na probaszcza u Salzano, dzie tak samo z wialikim zapalaŭ pracawaŭ dla paszyreńnia Karaleŭstwa niabieskaho ŭ duszach parachwijanaŭ.

Najjarcej pakazalisia jaho cnoty, kali ŭ henaj parachwii stała szyrycca śmiarotnaja posześć. Ks. Sarto, majuczy dwuch wikarych, zabarniŭ im bywać u chworych kab nie zarazilisia sami, a

sam biez adpaczynku nios pomocz duchowuju i dzie było treba, dy skolki moh i materjalnuju swaim parachwijanam.

Na jaho wialikuju pabožnaść i pracawitaść zwiarnuŭ uwahu Biskup i kali ŭžo Sarto prabyŭ u Salzano 9 hadoŭ naznaczyŭ jaho kanonikam katedralnym i paklikaŭ na stanowiszcze kanclera i wikaraho jeneralnaho, a razam pawieryŭ ks. Jazepu duchowy kierunak seminarij dyecezalnaj. Zmianilosia niekolki Biskupaŭ, a ŭsie jany ŭ koźnaj waźniejszaj sprawie zwiartalisia za radaj da ks. Sarto, katoraho rady byli wielmi razważnyja, mudryja.

Aprocz hetych pawinnaściaŭ, katoryja adny, ŭžo zajmali bliska ŭwieś czas ks. Sarto wielmi szmat pracawaŭ u kaściele i jaszcze byŭ wuczycielam religii ŭ himnazii i ŭ licei. (Licej takaja szkoła). Pobacz hetaj usiej pracy ks. Sarto nie zabywaŭ i ab najbiadniejszych dy najniszczaśliwiejszych: jaho haraczaje serce ŭsiech abymało. Koźny biedny wie-daŭ, szto kali ŭdaśca da ks. Sarto, dyk napeŭna nia budzie adpraŭlany biez pomoczy i paciechi.

Siamja ks. Jazepa byla ŭ nidastatku, adnak jon nia dumau spamahać jaje, choć zaŭsiody szczyra jaje lubiu, dla jaho siamjoj ŭsie Chryścijanie, nad katorych duszami Boh jamu pawieryŭ apieku. Dyk im pamahaŭ czym zmoha, ni-raz zabywajuczy ab swaich patrebach. A kali adzin z pryjacielaŭ zwiarnuŭ

uwahu ks. Sarto, szto jaho siamja ũ ni-dastatku, dy szto warta bylob jej pamahczy ks. Jazep atkazaŭ; „Dachody jakija maju, daje mnie stanowiszcze ũ Kaściele, dyk naleźuć jany da Kaścioła i dyecezii, a spamahańnie imi siamji spraciŭlajecca majmu sumleńniu“.

Jak byŭ miłaserny dla biednych i niszczaśliwych, świedczać szmat faktaŭ.

Buduczy probaszczam u Salzano adzin raz, kali nia mieŭ czym pamahczy adnej siamji, pradaŭ aposzniaho swajho konika i załażyŭ nikatoryja swaje reczy, aby tolki pamahczy henaj siamji. I zaŭsiody nia mieŭ pry sabie hrosza i chadziŭ u łatanaj sutannie, bo jak tolki dastawaŭ jakija hroszy, zarasze ich razdawaŭ patrabujuczym, abo na apłatu daŭhoŭ, katoryja zraziŭ dziela biednych.

Cnoty hetyja byli wiadamy nia tolki ũ cełaj dyecezii, ale dajszli aż da Papieźa Leona XIII, katory dziela hetaho 10 listopada 1884 hodu naznaczyŭ ks. Sarto biskupam u Mantui.

Kardynał Lucido Maria Parocchi, adzin z waźniejszych biskupaŭ Italii, a szczyry pryjaciel ks. Sarto kansekrawaŭ jaho na biskupa.

Pryjechaŭszy ũ dyeceziju biskup Jazep Sarto haracza zaniaŭsia adnaŭlać duch kapłanski ũ padŭładnym duchawienstwie. Nikoli nie traciŭ czasu na pustoje, zaŭsiody pracawity, zwiarnuŭ uwahu na seminaryju, dzie zawioŭ nikatoryja zmiany, dziela padniaćcia nawuki i paboźnaści sierad przszlych kapłanaŭ.

Sam nawat wuczyŭ klerykaŭ Teologii św. Tomasza. Tak sama zaniaŭsia śpie-wam kaścielnym, z katoraho wykinuŭ usie świeckija prydatki. Pry hetaj aka-zii paznaŭ slaŭnaho muzyka ks. Perosi'aho, katoraho zdolnaść acaniŭ i za-achwociŭ jaho addacca muzyce kaściel-naj, a poŭla staŭszysia biskupam Wene-cii, pawieryŭ jamu kieraŭnictwo choru ŭ kaściele św. Marka.

I na hetym stanowiszczy nie zaby-waŭ ab biednych. Raz ubiehła da jaho gabinetu siastra i zapłakanaja skazała, szto niechta ŭkraŭ piaczeniu z pieczy. „Heta musi kot“ spakojna atkazaŭ bis-kup.

„Dy jak kot, kali jon by ni ŭziaŭ z talerkaj“ hawaryła siastra. „Nu uspa-kojsia, heta ja ŭziaŭ piaczeniu. Pryj-szoŭ tut niejki biedak, katoraho ŭonka choraja i treba jej buljonu, dyk ja ad-daŭ jamu miasa, ab nas jakkoleczy Boh nie zabudzić“.

Kali pamior u Wenecii Patryarcha kardynał Agostini, Papieŭ Leon XIII na-znaczyŭ na hena stanowiszcze ks. J. Sarto, katoramu i daŭ kardynalski ka-pialusz. 12 czerwienia 1893 hodu.

Abniaŭszy arcybiskupstwo Wenecka-je kardynał Sarto nia miensz jak i ra-niej byŭ pilny ŭ wypaŭniaŭni pawinna-ŭsciaŭ, zlučanych z henym stanowisz-czam. Zajmaŭsia tak sama i żyćciom hramadzianskim, Pađ jaho kirunkam złaŭyłaŭsia ŭ Wenecii partyja hramadzian katalikoŭ, katoraja paŭla miela ŭplyŭ i

znaczeńnie ů radzie miasta i ů żyćci akolicy. Złuczylu u tawarystwo rabotnicy kataliczki i hetak wyrwaů ich s pad uplywu masonaů.

Narod Wenecki palubiů Kardynała Sarto jak swajho najlepszaho baćku i jak światoha. Kali prabyůszy 9 hadoů u Wenecii wyjeżdżaů jon 24 lipnia 1903 h. ů Rym na konklawe“ (zbor kardynałaů dzieła wybaru Papieža) pa śmierci Papieža Leona XIII, wencyjancy celymi tysiaczami sabralisia jaho prawodzić na wahzał. Jany bo i ů haławu ni chacieli dapuścić dumki, szto ich Patryarcha moh być nia wybrany na Papieža.

U im bo widziali praůdziwaho sľuhu Chrystusa, koźnym czynam kierujuczahosia da nieba i ůsich paciahujuczaho tudy za saboj.

I nie abmylilisia wencyjancy, bo, choć Kardynał, Sarto jak by buduczy peůnym, szto pryjeździć nazad, kupiů sabie bilet na maszynu adrazu u Rym i nazad, (U wa ůsim byů aszczedny) adnak inaksz staľosia, bo 4 sierpienia (źniůnia) wybrany jon byů na Papieža.

Kali haľasy Kardynałaů na Jazepa Sarto zwialiczylisia i widać bylo, szto jon budzie wybrany, Patryarcha zwiarnuůsia da Kardynała Ferrari z Medyolaanu, zapeůniajuczy, szto hetak ciaźkoj pawinnaůci, z uwahi na trudnaje paľaźeńnie Stalicy Apostalskaj nia pryjmie na siabie.

Kardynał Ferrari atkazaů na heta.

Dzieła hetaho samaho Wasza Emi-

nencija na wybar pawinien zhadzicca. Chacieŭby Eminencija wiarnucca u Weneciju, ale kali hetak stanicca, dyk budzisz mieć wykidy sumleńnia, szto ciazaru, ŭłożanaho Boham nia pryniaŭ. Każysz, szto na hetym stanowiszczy czakaje Ciabie wialiki atkaz, ale budzisz mieć jaszczе bolszy atkaz, kali stanisz na Sud Boży nia wypaŭniŭszy swajej pawinnaści“.

A kali Patryarcha skazaŭ, szto i jaho słaboje zdaroŭje na heta nie pazwalaŭje, Kardynał z Medyolanu hetak jamu atkazaŭ:

— Paŭtaru Tabie Eminencija słowy Kaifasza; „*Pażyteczna jość, kab adzin czatawiek umior za narod*“.

Na heta ŭžo. Sarto niczoha nie skazaŭ, i pry pierszym pośła hetaj hutarki hałasawaŭni byŭ jon wybrany na Papieža.

Pa wybary Kardynał Orelija zwiarnuŭsia da wybranaho ks. Jazepa Sarto i spytaŭ, jakoje imie chce mieć buduczy Papieżam. Kardynał Sarto praz pamiać na Piusa IX, katoraho cnoty wielmi pawazaŭ, atkazaŭ, szto budzie nazywacca Piusam X (łacinskaje słowo pius oznaczaje—pabożny).

I ŭzradawalisia sercy nia tolki wencijancaŭ, katoryja swajho Patryarcha ŭbaczyli na pasadzie Piatrowym i nia tolki rymlan, ale ŭsiech prawawiernych chryścijanau-katalikoŭ, szto Ohład Boży ŭsciaż czujeć nad Kaściołam Chrystusowym i daje

Jamu kieraŭnika hetak haraczaho ũ słuźbie Bożaj, poŭnaho ducham apostalskim.

Na koronaciju Papieža, jakaja adbyłaſia 9 žniŭnia 1903 hodu sabrałaſia kala 100 tysiacz asob, dajucy hetym paznać, szto sercy narodaŭ szczyra prywiazany da stalicy Apastalskaj.

Na najwyższym stanowiszczy ũ Kaſciele Chrystusowym zajaſnieŭ Pius X jak taja hwiezda, szto wiała troch karaloŭ da nowanaradżonaho Zbawiciela ſwiewu. Hety prosty sielanski syn, jak niekali prosty rybak ſw. Piotra, akazaŭſia hodnym piestawać najwyżejszy ũrad kniazia Apoſtałaŭ.

Masonski ũrad u Francii addzialiŭ kaſcioł ad panstwa i wydumaŭ niejkija „zwiazki“ parachwijałnyja, zusim praćiŭnyja prawu kanonicznamu. Papiež z celaj pawahaj haławy Kaſcioła zabaraniŭ katalikom łuczycca ũ tyja „zwiazki“ i siahoŭnia ũžo ũsie pryznajuć, szto zrabiŭ mudra, choć na tym razie narabiła heta zabarona szmat kryku. Ciapier baczym, szto Kaſcioł u Francii wyihraŭ.

Sierad duchawienstwa paŭstaŭ kierunak, katory miszaŭ boskaje z ludzkim, choczucy dahadzić razam i Kaſciołu i ſwiewu, hety kierunak tak nazwany *Modernistyczny* moh bolejš pryniaſci Kaſciołu szkody, czym atkrytyja jaho worahi i woſ Papiež Pius X wydaŭ encykliku „*Pascendi...*“ 8 wiereſnia 1907 h. ũ katoraj asudziŭ *modernizm*, jak hereziju. Narabiło heta kryku, niekolki ksian-dzoŭ, jak Luasy, Szell, Lerua, Tyrell,

katoryja padkopywalisia pad fundamenty Kaścioła — adpali ad jaho, ale acaleła czystata nawuki wiery Chrystusowaj.

Klicz Leona XIII byü: „praz wieru da moralnaho adradžeńnia“ a Pius X da he-taho prydaü jaszce, a praz świaćość da wiery. Myśli swaje wyraziü u Encyklice prohamowaj „*E supremi apostolatus munere*“ u katoraj i wyraziü svoj zbaülenny dla cełaho swietu klicz: *instaurare omnia in Christo*. (naprawić usio ü Chrystusie). Encyklika hena padpisana 4-ho kastrycznika 1903 h.

5-ho maja 1904 hodu wydaü waźnaje rasparadžeńnie ab reformie duchawienstwa. 3 lipnia 1907 h. wydaü nowy „Syllabus“ u katorym asudziü 65 pamyłak, katoryja byli roblany pry nawuce Piśma światoha.

U 1909 hadu Pius X zaaprabawaü i pabłahssławiü prajekt polskich biskupaü załażyć u Rymie „Hospicium“ polskaho dla ksiandzoü polskich, szto wuczacca ü Rymie, abo pryjeżdżajuć tudy na karaciejszy czas, dzieła pomaczy polskim pielihrymam i inszych spraü kaścielnych.

Enerhiczna wystupiü Pius X i proci luteranskich niemcaü, katoryja pryciskali katalikoü, a złaszcza palakoü u Poznanszczyne. 25-ho žniünia 1905 hodu wydaü pismo ü sprawie katalickaho stawaryszeńnia francuskaj maładziaży, katoraja łuczyla boskaje z falszam i czas pakazaü zbaülennyja skutki henaho piśma. 20 śnieźnia 1905 h. wydaü Papież

Pius X dekret ab czastaj Kamunii świattoj, a 8 žniŭnia 1910 hodu nowy dekret „*Quam singulari*“ ab Kamunii świattoj dziaciej. Heta byŭ pawarot da daŭniej-szaj praktyki Kaścioła, kali i dzieci dapuszczanyja byli da Kamunii.

I naahuł cześć dla Najśw. Sakramentu pry Piusie X wielmi pawialiczyłaśia, dzieła czaho sprawiedliwa można byłob nazwać jaho Papieżam ad Najśw. Sakramentu.

I na stanowiszczy najwyżejśzaho Pastyra Kaścioła światoha Pius X nie zabyŭ ab biednych i małych i tut jon braŭ ich u abaronu i wydaŭ 20 žniŭnia 1910 hodu dekret ab tym, szto kali probaszcz wiadzie śiabie niadobra i parachwijanie zažadajuć zmianić jaho, biskup pawinien ich pasłuchać.

2-ha lipnia 1911 hodu wydaŭ dekret ab skasawaŭni nikatorych światau. Zwiarnuŭ Pius X swaju uwahu i na emihrantau i załażyŭ dla ich nowuju instytuciju u Rymie, a biskupam pa ŭsim świecie paleciŭ apiekawacca imi. U Rymie załażyŭ instytut biblijny dzieła nawuki Piśma światoha.

Wialikaje znaczeŭnie prydawaŭ katalickim hazetam i błaħasłaŭlau piaro katalickaho pisara, daŭ swajo błaħasławienstwo i redaktaru, dy supracaŭnikom jady-naj katalickaj ŭ naszaj mowie, hazety „Biełarus“. I kab byŭ Boh pradoŭżyŭ wieku, czakali my ad Piusa X ni adnaho czaho mudraho i dobraho, ale śmierć pierarezała jaho światoje żyćcio. Serce jaho

5 81274

adczuwało żywa ůsie boli, jakija zwali-
walisia na katalikoů. Kali zabili u Sara-
jewie Arcykniazia Pr. Ferdynanda,
dobraho katalika, Pius X samleů, dawie-
daůszysia, kali z tej pryczyny nieła
raspaczacca wajna, pisaů da cara Pran-
ciszka-Jazapa, kab nie praliwaů krywi
chryścijanskaj. Ale paczałasia wajna
i jakby mieczam kalnuła jana ů serce
Papieůa. Kali niemcy napali na kata-
lickuju Belhiju, Pius X napisaů pratest
proci hwaůtu, ale ciů pasluchaje luteran-
in katalickaho Papieůa? Nichto nie
pasluchaů. Paliłasia kroů chascijanskaja
i niawytrymało czułaje serce Piusa X.
Ni naszoůszy posluchu u ůladcaů hetaho
ůwietu jon pajszoů da Boha, katory naj-
lepsz wysluchawaje szczyrych proůbaů
i najlepsz moůe ich zdawolić, jak Pan
Usiomocny. U czećwier 7 (20) ůniůnia
a paławinie 2-oj hadziny ů noczy addaů
jon ůwiatuju duszu swaju Bohu.

Dyk ůal aharnuů usich szczyrych
katalikoů pa hetakim Papieůy i tolki
adno nas pacieszaje, szto Pius X i tam
u niebie ab nas nie zabudzie i tam prad
Boham budzie za nas malicca i wypra-
sić nam patrebnyja łaski.

B0000003263 184

1964 г.

AD PACZATKU 1913 HODU
WYCHODZIĆ U WILNI

TYDNIOWAJA
KATALICKAJA HAZETA

„BIEŁARUS“

niasie jana szto tydzień wiaskowamu
biełarusu-kataliku ũ jaho rodnaj mo-
wie żywoje katalickaje

SŁOWA PARADY,
PACIECHI,
AŚWIETY,

Kasztuje na hod 1 r. 50 k.
na 6 miesiacau 80 kap.

Addzielny Nr. 3 kap.

Chto chce zaznajomicca z ha-
zetaj „BIEŁARUS“ — chaj pa-
daść svoj adres, dyk Redakcija
paszle jamu na probu adzin-
dwa numery hazety — darma.

Adres Redakcii i kantory:

WILNIA, WILENSKAJA WULICA 18—6.

Бел. а. газет
1964 г.